

«Тиша — не завжди про безпеку», — художниця Ірина Водолажченко

Євсевія Зякіна

15.02.2025 | 17:10

Харківська художниця Ірина Водолажченко ([Iren Vodolaz](#)) 8 лютого презентувала нову персональну виставку «Тишу чути», яку можна відвідати до 22 лютого у просторі «Сцена 5». Вона поєднує графіку та світлові інсталяції, де світло, як пояснює авторка, «не лише висвітлює форму, а й робить видимими сенси, що зазвичай ховаються в тіні». Більше про роботи Ірина розповіла «МедіаПорту».

Як створювалася виставка, про що вона?

Я готувалася до неї протягом року, робила дослідження. Ця виставка багаточасова, в ній є декілька ключових тем і сенсів: переселення чи процес еміграції українців та українок, пошуки внутрішнього дому, надії, сенсів, людяності, соціальні бар'єри.

Я довго думала про назву виставки. Спочатку моя концепція була більше акцентована на бар'єрах і соціальній ізоляції, тому я думала назвати виставку «Hidden Humanity» чи «Прихована людяність», а потім подумала, що це не до кінця розкриває тему і зупинилась на «Тишу чути», в якій поєднано всі сенси, які я перерахувала.

Тобто тиша — як феномен власного досвіду ізоляції і соціальних бар'єрів, які виникли внаслідок розділення на певні групи. Людей, які волонтерять, військових, людей у прифронтових зонах, на деокупованих, окупованих територіях.

Тиша — не завжди про щось безпечне і класне. Вона не завжди про відсутність звуків, тому що це може бути внутрішній звук тривоги, який гучніше за зовнішні звуки. Тиша може сприйматись як щось кричуще, як дзвін у вухах, як момент паузи між вибухами.

Чути — це й про контакт. Моменти, коли ми можемо наживо побачитись на таких івентах як виставка, обмінятися досвідом, але невербально. Тобто в тиші можна побути одне з одним і таким чином теж набути певного досвіду. Для мене набування такого досвіду через мистецтво відбувається найбільш активно.

Які роботи представлені на виставці?

Є робота, яка постраждала від вибуху. Це мій артоб'єкт, мурал у вигляді кролика, що був розташований за адресою провулок Троїцький, 2. Неподалік цього місця стався обстріл, і шматки пінополістиролу, з якого він зроблений, [відійшли від стіни](#) та відвалилися. Я побачила це в Telegram, поїхала і забрала їх. Тепер вони на виставці як така документація часу, подій.

Тут також можна побачити фото об'єкта до і після вибуху. Ясно видно, що більша частина об'єкта тримається на стіні. І це символічно, що і культура, і цінності, все, що ми вкладаємо в мистецтво, певним чином тримається.

Ми [відкрили збір](#) для того, щоб відреставрувати роботу. Я зверталася спочатку до міської влади, але мені сказали, що, на жаль, зараз не на часі реставрація. Я вирішила відкрити збір, імена всіх донаторів на знак подяки розміщу на спеціальній табличці у вигляді QR-коду.

На виставці є маски. Я розглядала образи дітей-квадроберів. Багато хто сприймає їх через призму мемів, жартів, а я розглянула це як певний серйозний соціальний момент і вирішила його дослідити. Це дослідження на тему соціальних бар'єрів, які виникають між людьми.

Я розглянула у своєму дослідженні групу — дітей, які залишилися на онлайн-навчанні, і зрозуміла, що вони всі дуже прагнуть соціалізації. І роблять це різними методами. Хтось грає в ігри разом, часто онлайн. Хтось перевдягається у квадроберів. Вони намагаються спілкуватися, хоча це спілкування вже дуже відрізняється від того, яке було до повномасштабної війни, до пандемії.

Я розмірковую над тим, як би виглядало майбутнє людей, які соціалізуються, наприклад, у 2200 році, де маска стала повсякденним предметом одягу, як шапка чи взуття.

Ці люди зберігають певну міру конфіденційності й також постійно розділені між собою. Є цей шар, який стає фізичним шаром, фізичним бар'єром, але все-таки вони несуть в собі людяність і це проявляється світлом, яке є в цих інсталяціях.

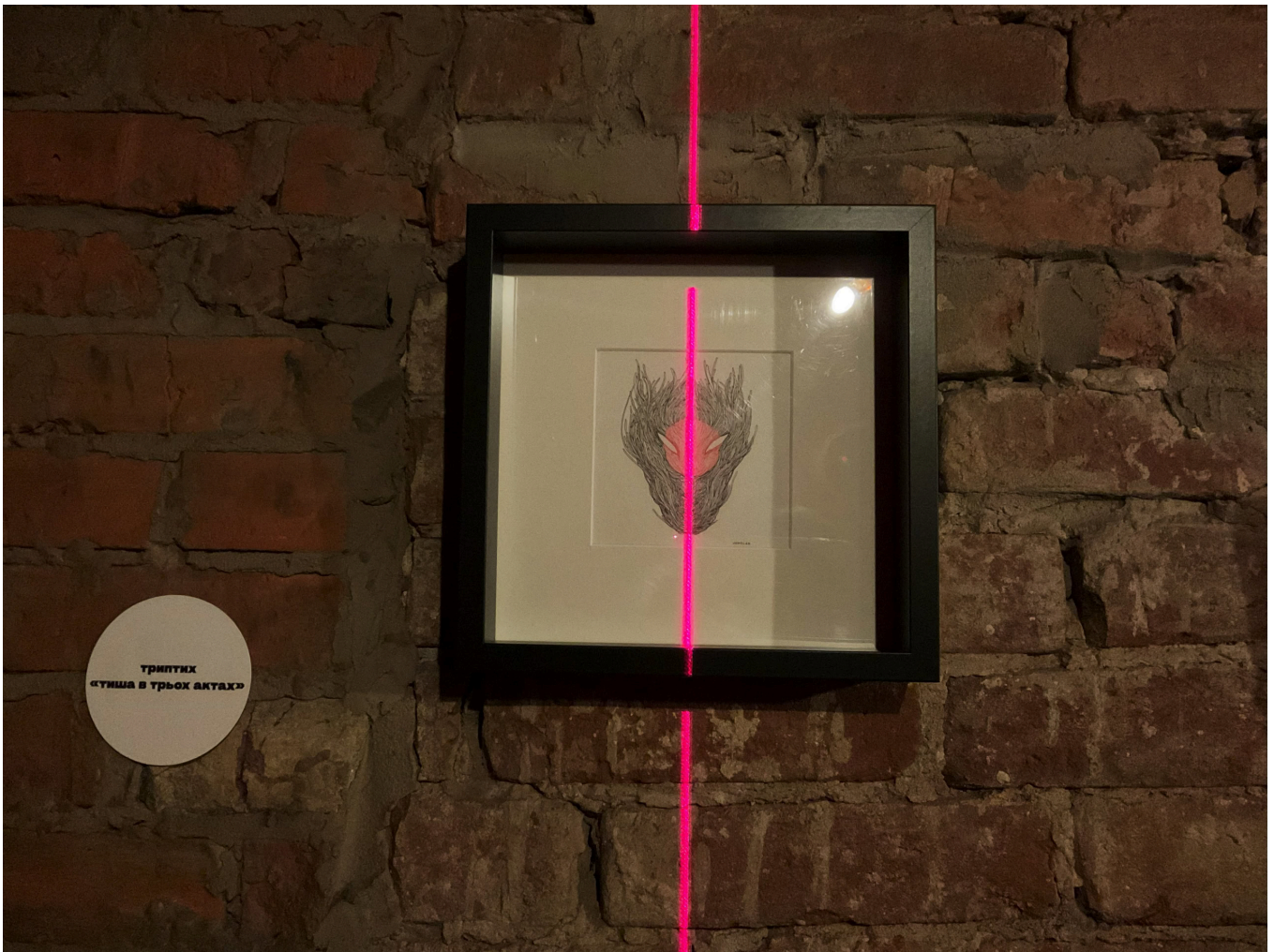

На виставці представлений триптих графічних робіт, який називається «Тиша в трьох актах». Тут також використовується світло, лазер розділяє одну з робіт навпіл.

Перший акт — це споглядання. Момент зупинки й початок шляху. Коли простір є дзеркалом, коли виникає напруга. Тут є чорний колір, який для мене означає відчуття відкритості органічних, природних форм. Ця робота про момент, коли напруга виникає, але вона ще не повністю розповсюдилась в людині, яка ще частково відкрита до світу.

Друга робота — про напругу, схожу на паузу між двома вибухами. Наче ми бачимо людину, вона нічого не говорить, але ми бачимо градус напруги, що він дуже високий.

І третя — це примирення, третій акт, який каже про те, що тиша стала способом відчутти гармонію, пошуку надії та світла.

Ми часто приходимо на виставку і дивимось на неї як на результат роботи, але мені ще цікаво розглядати виставку як процес. Можеш поділитися відкриттями, які ти мала в процесі створення і роботи над експозицією?

Робота «Мапа мовчання» (графічна робота 3 м на 1,5 м) допомогла мені зрозуміти, як виглядають мої переживання. Побачити мапу, яка має певні контури, форми, композицію. Я відчула полегшення після створення цієї роботи. Є такий терапевтичний ефект: коли я закінчу роботу, ставлю фінальну точку і розумію, що мені стало набагато легше.

У своєму мистецтві я дуже часто використовую слово «freestyle», запозичене з реп-культури. Я імпровізую, тобто починаю малюнок, а результат для мене є непередбачуваним. Я не знаю, чим закінчиться та чи інша форма, лінія, у що це витече.

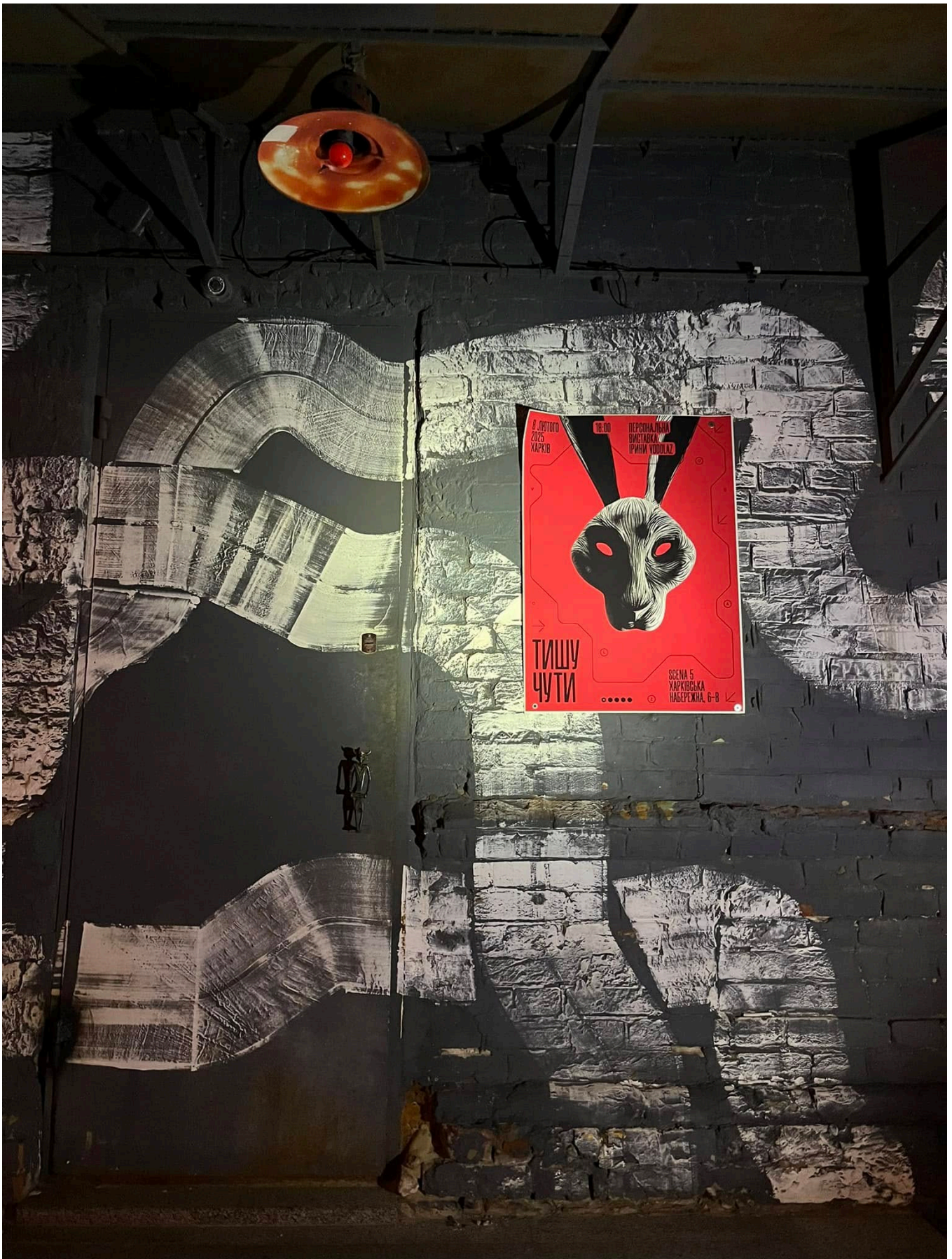

Фото: Ірина Водолажченко

Чому для тебе важливо робити виставку саме в Харкові зараз?

Я вважаю, що під час повномасштабного вторгнення важливо підтримувати мистецтво та культуру в Харкові. Це моє рідне місто, я тут народилася, виросла і люблю це місто.